

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

ODALAR VE BORSALAR SİSTEMİ

Hacı Dede Hakan KARAGÖZ

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Şubat, 2016
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

Başlık	Sayfa
1. GİRİŞ.....	3
2. TOBB HAKKINDA.....	3
3. COĞRAFİ BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	4
4. ÜST YÖNETİM BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	5
5. ÜYE SAYISI BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	6
6. KURULUŞ YILI BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	6
7. PERSONEL SAYISI BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	7
8. İNTERNET SİTESİ BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	8
9. SOSYAL MEDYA BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	8
10. PROJELER BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	9
11. AKREDİTASYON BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR.....	9
12. SONUÇ.....	10
13. KAYNAK.....	10

1. GİRİŞ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği çatısı altında toplanan Oda ve Borsalara ilişkin bu çalışmamızda, Odalar ve Borsaların genel çerçevesi çizilmiş ve belirli kriterlere göre TOBB'un ve Oda-Borsaların genel durumu ortaya konmaya çalışılmıştır. Çalışma kapsamında alınan bilgiler Odalar ve Borsaların web sitesi, strateji planı, faaliyet raporu vb. kaynaklardan elde edilmiş ve değerlendirme Oda-Borsalardan elde edilen bilgiler çerçevesinde yapılmıştır.

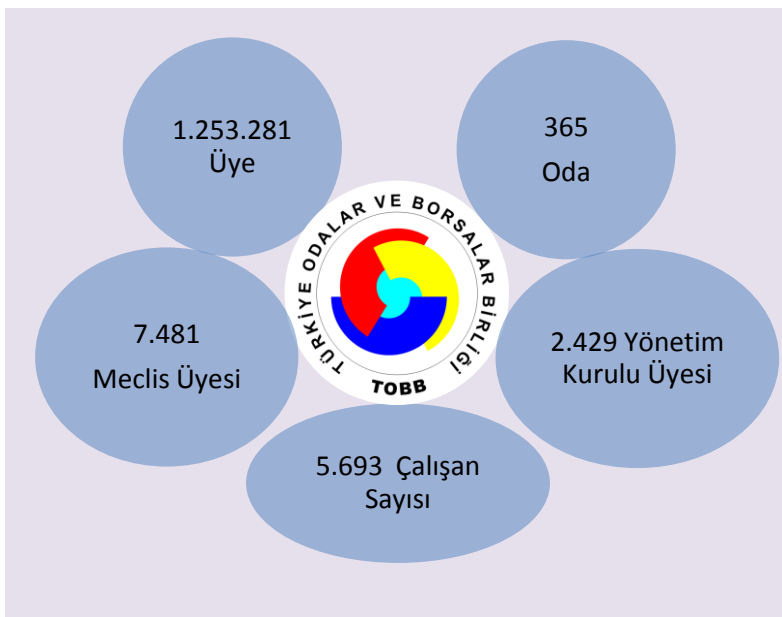
2. TOBB HAKKINDA

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), özel sektörün Türkiye'de mesleki üst kuruluş ve yasal temsilcisi olarak görev yapmaktadır. TOBB'un merkezi yönetimi dışında yerel düzeyde ticaret, sanayi, ticaret ve sanayi, deniz ticaret odaları ve borsalar şeklinde örgütlenmiş **365** üyesi bulunmaktadır.

TOBB'un organları, Genel Kurul, Odalar-Borsalar Konseyi, Yönetim Kurulu, Yüksek Disiplin Kurulu şeklinde örgütlenmiş olup demokratik seçimler sonucunda üyeleri seçilmektedir.

Yerel oda ve borsaların meclis üyeleri tarafından 4 yıllığına seçilen Genel Kurul, oda ve borsaları temsilen 5 konseyden oluşmaktadır. Bunlar; Ticaret-Sanayi Odaları Konseyi, Ticaret Odaları Konseyi, Sanayi Odaları Konseyi, Deniz Ticaret Odaları Konseyi, Ticaret Borsaları Konseyi şeklinde sıralanmaktadır. Genel Kurul ayrıca, 15 kişilik TOBB Yönetim Kurulu'nu seçmektedir.

TOBB bünyesinde 9 komisyon ve 10 kurul faaliyet göstermektedir. Ayrıca TOBB'un 3 ana başlıkta iştirakleri bulunmaktadır. Bunlar kısaca şu şekildedir; 23 ticari iştirak, 15 resmi iştirak ve 13 sosyal iştirak.

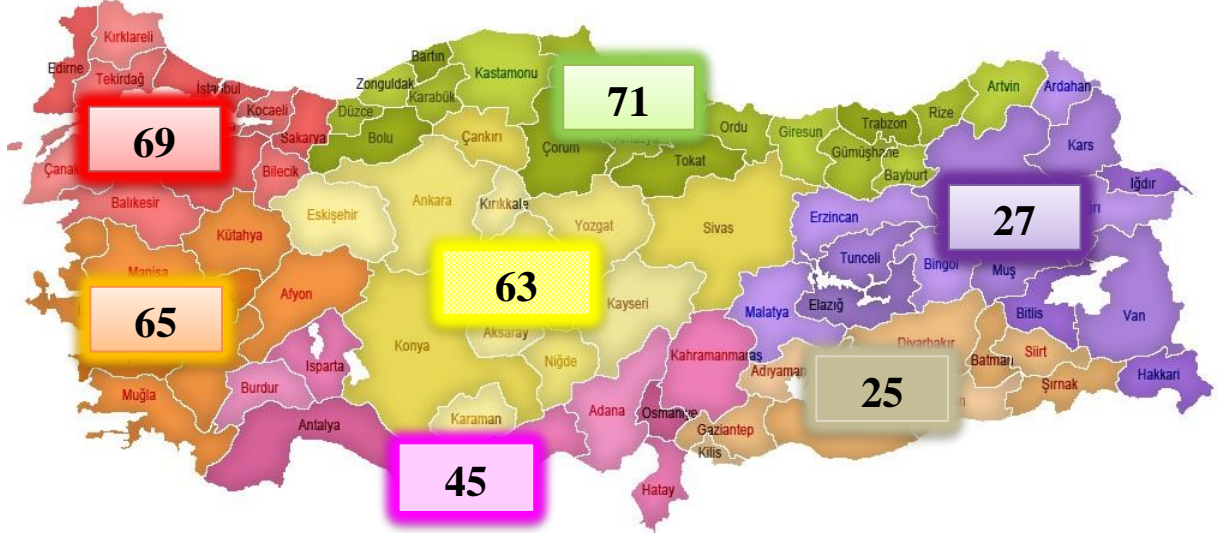
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde 365 Oda-Borsa faaliyet göstermekte olup toplamda 1.253.281 üyeye sahiptir. TOBB'a bağlı Oda ve Borsalarda 5.693 personel çalışmaktadır. Oda ve Borsalarda toplam 2.429 yönetim kurulunda üye bulunurken 7.481 meclis üyesi üye bulunmaktadır.

3. COĞRAFİ BAKIMDAN ODALAR VE BORSALAR

Üye oda ve borsaların bölgesel dağılımına bakıldığında ilk sırada 71 Oda-Borsa ile Karadeniz Bölgesi ilk sırada yer almaktadır. Karadeniz'in ardından 69 Oda-Borsa ile Marmara ikinci, 65 Oda-Borsa ile Ege üçüncü, 63 Oda-Borsa ile İç Anadolu dördüncü sırada yer almaktadır.

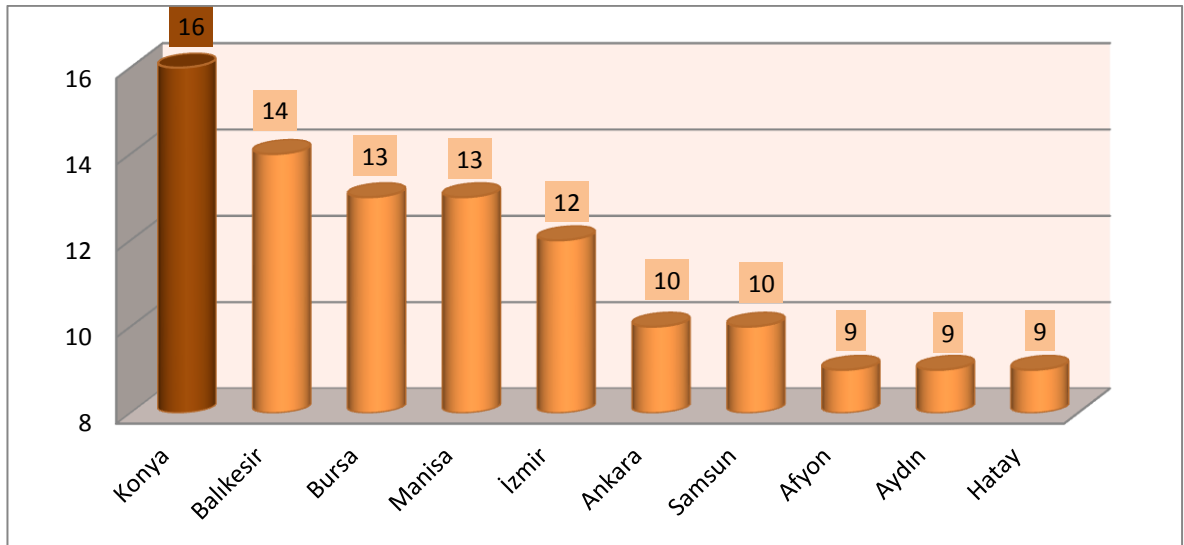
GRAFİK 1. Bölgelere Göre Oda-Borsa Dağılımı

Kaynak: TOBB

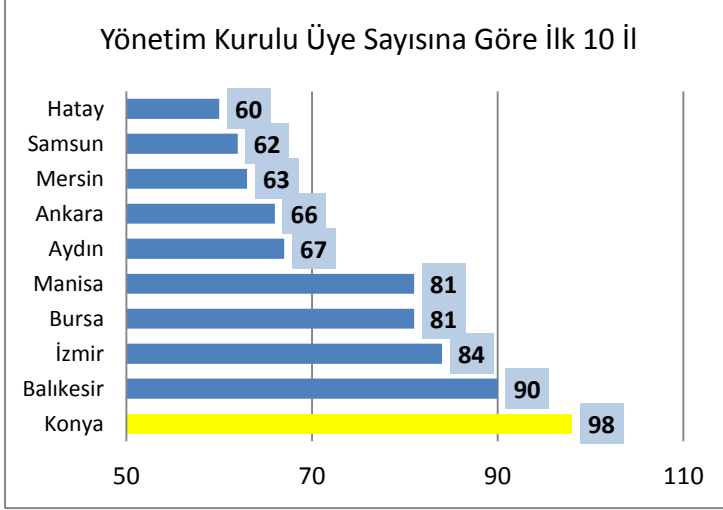
İller bazında Oda/Borsa sayısına bakıldığında Konya 16 Oda/Borsa sayısı ile Türkiye'de ilk sırada yer almaktadır. Konya'nın ardından 14 Oda/Borsa sayısı ile Balıkesir ikinci, 13'er Oda/Borsa sayısı ile Bursa ve Manisa üçüncü sırada yer almaktadır.

Grafik 2. Oda-Borsa Sayısı Bakımından İlk 10 İl

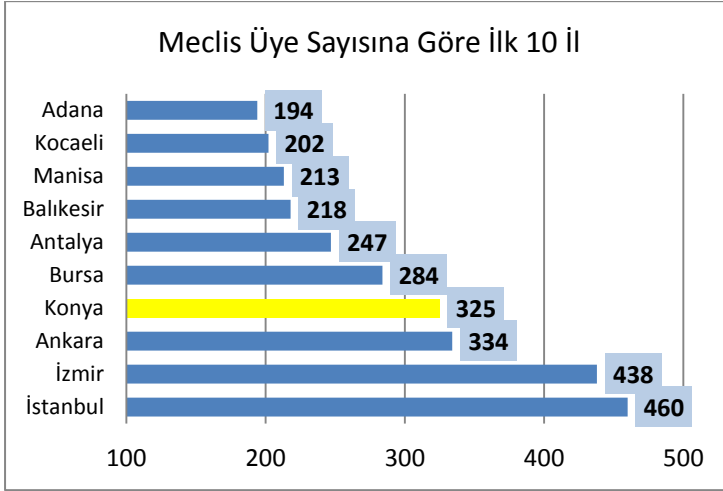
4. ÜST YÖNETİM BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR

Oda/Borsalara Yönetim Kurulu üye sayıları açısından bakıldığında ilk sırada 98 Yönetim Kurulu üyesi ile Konya ilk sırada yer almaktadır.

Konya'nın ardından 90 yönetim kurulu üyesi ile Balıkesir ikinci, 84 Yönetim kurulu üyesi ile İzmir üçüncü sırada yer almaktadır.

- Burada bir ildeki TOBB'a bağlı tüm oda ve borsaların yönetim kurulu üye sayısı toplamı alınmıştır.

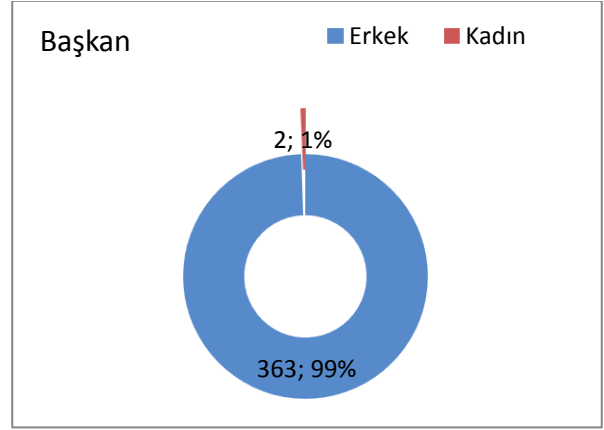
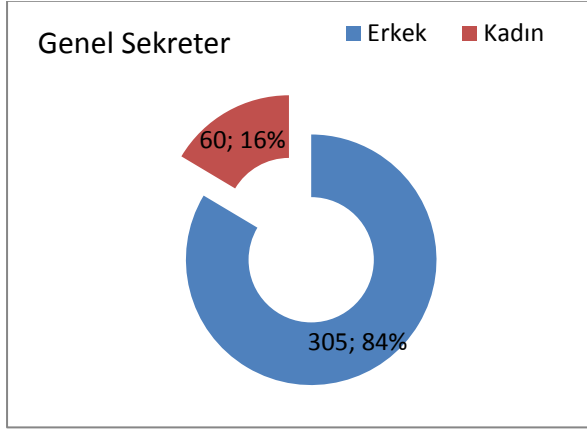
Odalar ve Borsalara Meclis üye sayısı açısından bakıldığında 460 meclis üye sayısı ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır.

İstanbul'un ardından 438 meclis üye sayısı ile İzmir ikinci, 334 meclis üye sayısı ile Ankara üçüncü sırada yer almaktadır.

İlk üç ilin ardından 325 meclis üye sayısı ile Konya dördüncü sırada yer almaktadır.

- Burada bir ildeki TOBB'a bağlı tüm oda ve borsaların meclis üye sayısı toplamı alınmıştır.

Oda/Borsaların üst yönetimlerine bakıldığında erkeklerin egemen olduğu görülmektedir. Genel Sekreterler içerisinde erkeklerin payı %84 iken bu oran Yönetim Kurulu Başkanlarında daha da yükselerek %99'a yükselmektedir.

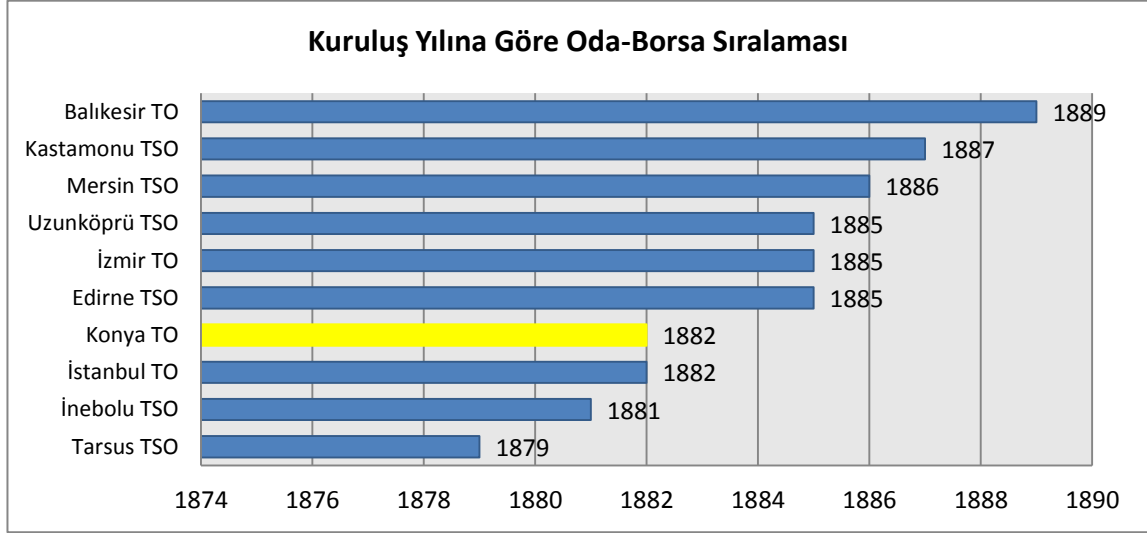
5. ÜYE SAYISI BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR

Faal üye sayısı bakımından Oda/Borsalara bakıldığında ilk sırada 389.697 üye sayısı ile İstanbul Ticaret Odası (İTO) ilk sırada yer almaktadır. İTO'nun ardından 105.000 üye sayısı ile Ankara Ticaret Odası (ATO) ikinci, 50.745 üye sayısı ile İzmir Ticaret Odası üçüncü sırada yer almaktadır. Odamız ise 18.483 faal üye sayısı ile Türkiye sıralamasında 8. Sırada yer almaktadır.

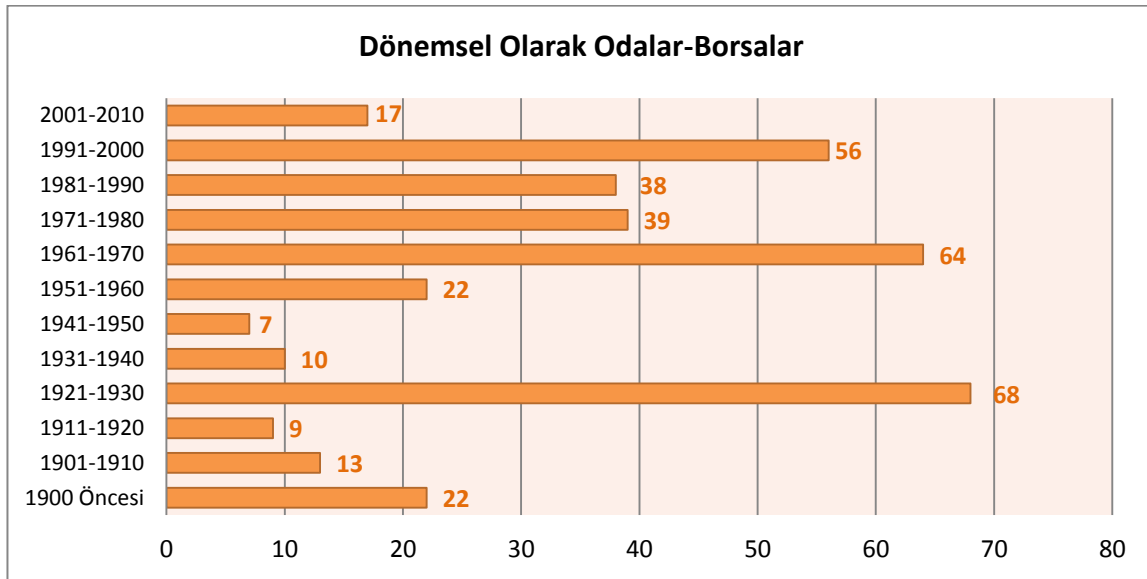
6. KURULUŞ YILI BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR

Kuruluş yılına göre Oda/Borsalara bakıldığında 1879 kuruluş tarihi ile Tarsus TSO ilk sırada yer almaktadır. Tarsus TSO'nun ardından 1881 kuruluş tarihi ile İnebolu TSO ikinci, 1882 kuruluş tarihi ile İstanbul TO ve Konya TO üçüncü sırayı paylaşmaktadır.

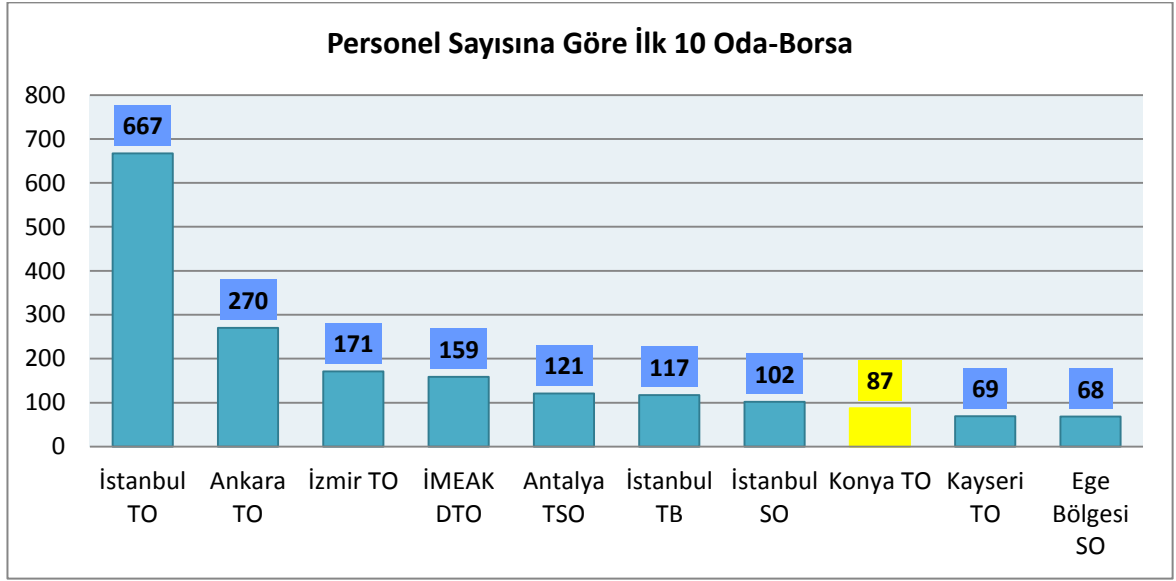
Kaynak: Oda-borsaların web siteleri

Odalar ve Borsaların kuruluş yılları 10'ar yıllık dönemler halinde bakıldığında 1900 öncesinden 22 Oda/Borsa bulunmaktadır. Dönemsel olarak bakıldığında en fazla Oda/Borsa 1921-1930 (68 adet) ve 1961-1970 (64 adet) dönemlerinde kurulmuştur.

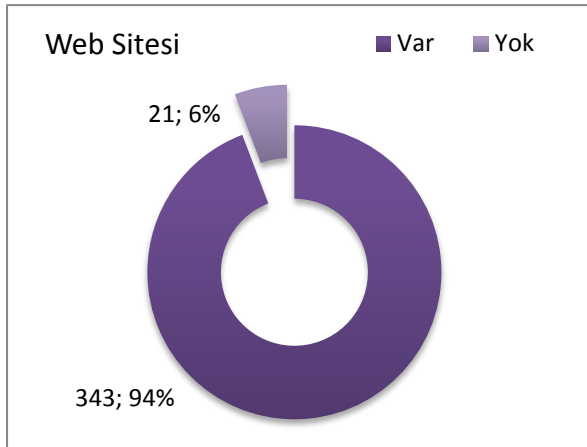

7. PERSONEL SAYISI BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR

Odalar ve Borsalara personel sayısı açısından bakıldığında 667 personel sayısı ile İTO ilk sırada yer almaktadır. Personel sayısı açısından İTO kendisine en yakın ATO'ya bile yaklaşık 400 kişilik fark atmıştır. İTO'nun ardından ATO 270 personel sayısı ile ikinci, İzmir TO 171 personel sayısı ile üçüncü sırada yer almaktadır. Odamız 87 personel sayısı ile Türkiye sıralamasında 8. Sırada yer almaktadır.

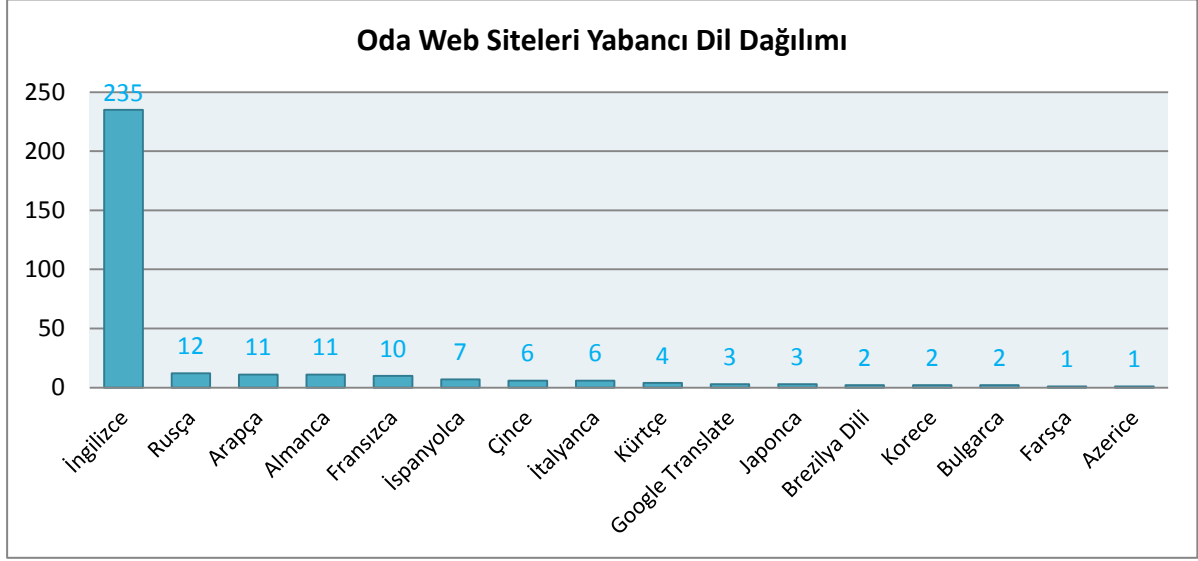

8. İNTERNET SİTESİ BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR

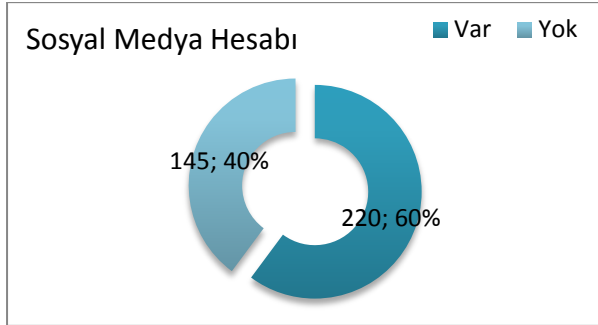

365 Oda ve Borsanın;
343'ünde web sitesi varken
21'inde web sitesi bulunmamaktadır.

Oda/Borsaların birçoğunun web sitesinde yabancı dilde de hizmet verilmektedir. En çok tercih edilen dil ise 235 Oda/Borsanın kullandığı İngilizce'dir. İngilizcenin ardından en çok tercih edilen diller ise; Rusça (12 Oda/Borsa) ve Arapça (11 Oda/Borsa) olarak sıralanabilir.

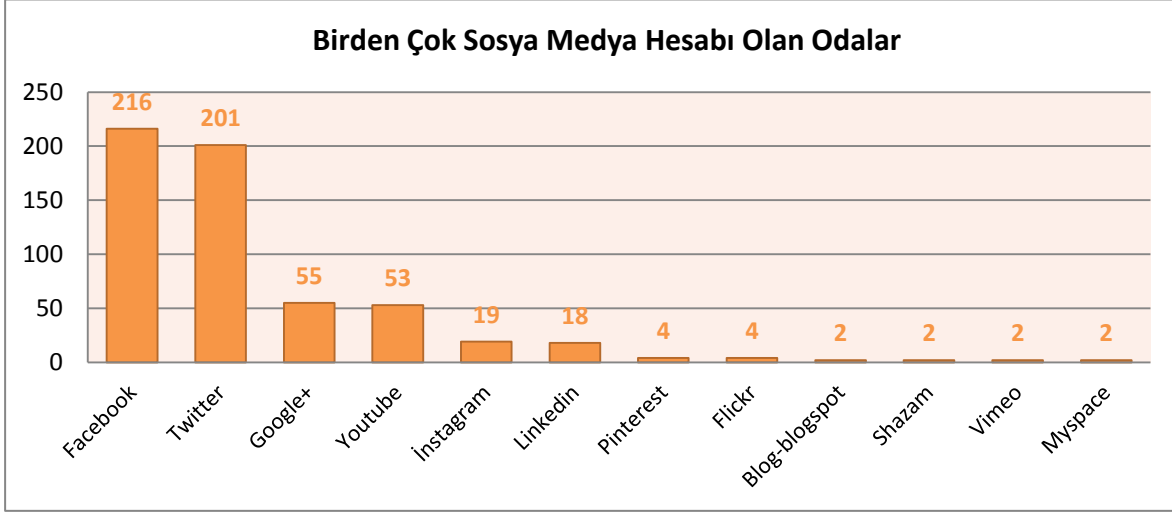

9. SOSYAL MEDYA BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR

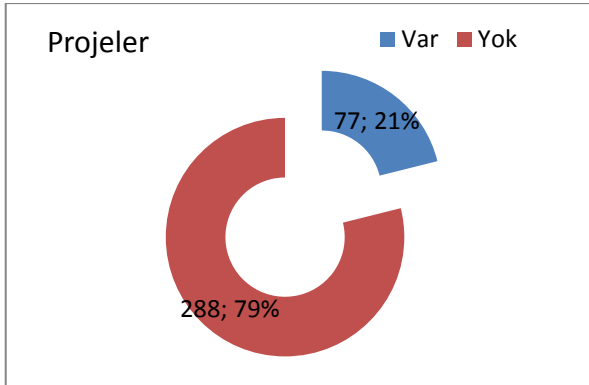

Oda/Borsaların web sitesi incelendiğinde 365 Oda/Borsanın sosyal medya hesabı; 220 Oda/Borsanın hesabı varken 145 Oda/Borsanın hesabı yoktur.

Odaların sosyal medya hesaplarına bakıldığında ağırlıklı olarak facebook ve twitter'ın kullanıldığı görülmektedir. Facebook kullanıcısı 216 Oda/Borsa, twitter kullanıcısı ise 201 Oda/Borsa bulunmaktadır. Bu iki sosyal medya aracının haricinde Oda/Borsaların en fazla rağbet ettiği sosyal medya kanalı Google+, Youtube, Instagram ve LinkedIn olarak sıralanmaktadır.

10. PROJELER BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR

Oda/Borsaların web sitesi üzerinden projeleri incelendiğinde; birçok Oda/Borsanın hala projesi bulunmamaktadır.

365 Oda/Borsanın;
77'sinde proje bulunurken (%79),
288'inde proje bulunmamaktadır (%21)

11. AKREDİTASYON BAKIMINDAN ODALAR VE BORSALAR

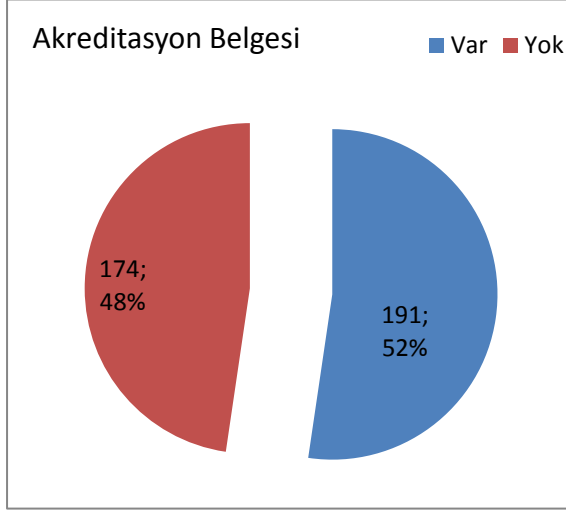
TOBB Akreditasyon sistemi, Eurochambers ve İngiltere Ticaret Odası işbirliği içinde İngiltere ve Almanya Odacılık sisteminin iyi uygulamaları dikkate alınarak 2001 yılında geliştirilmiştir. Akreditasyon Süreci 2005 yılına kadar TOBB-İngiltere Ticaret Odası işbirliğinde, bu yıldan sonra TOBB tarafından yürütülmüştür.

2008 yılında itibaren Borsalar da sisteme dâhil edilirken 2009 yılında sistem güncelleme çalışması sonucunda 2010 Kılavuzu yayınlanmıştır.

Bugüne kadar, 10 dönemde 133 Oda ve 58 Borsa olmak üzere toplam 191 Oda/Borsa akredite edilmiştir. Ayrıca 11. Dönemde 41 Oda/Borsa, 12. Dönemde ise 22 Oda/Borsa akredite edilme süreci devam etmektedir.

ODALAR VE BORSALAR SİSTEMİ Hacı Dede Hakan KARAGÖZ

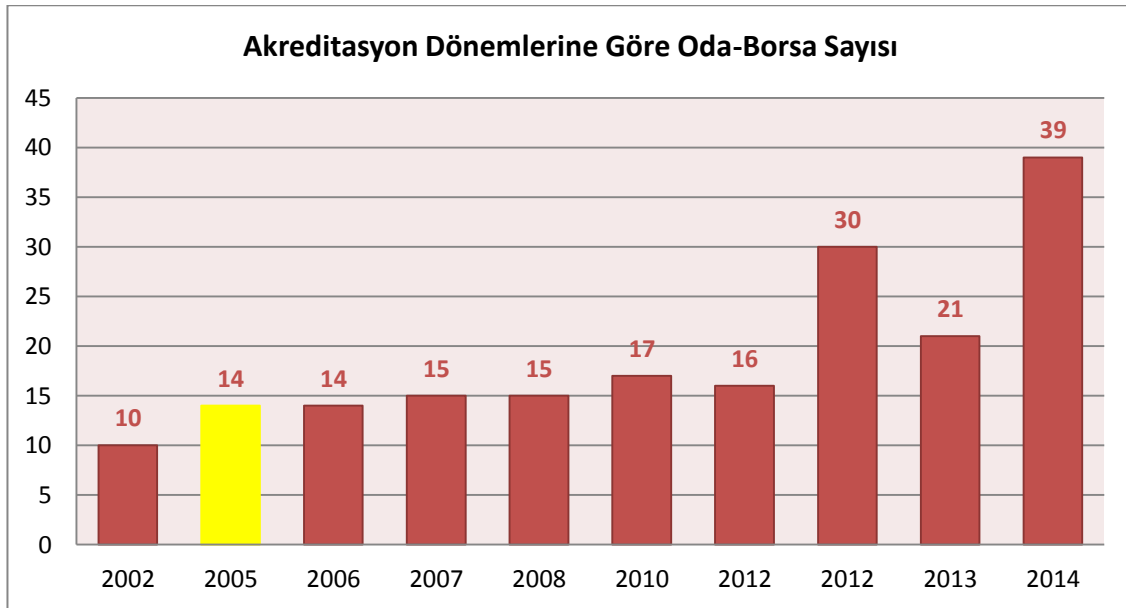
Akreditasyon Sistemi kapsamında Oda/Borsaların 191'inde belge varken 174'ünde belge yoktur.

Akreditasyon Süreci devam eden Oda/Borsa sayısı ise;
11. Dönemde 41 Oda/Borsa,
12. Dönemde 23 Oda/Borsa.

365 Oda-Borsanın;
255'i Akreditasyon kapsamında
110'u kapsam dâhilinde değildir.

Akreditasyon sistemi 2002 yılında yürürlüğe girmiş ve ilk dönem 10 Oda/Borsa akredite edilmiştir. Akreditasyon sistemi; 2002 yılından sonra 2005-2014 döneminde her yıl (2009 ve 2011 hariç) Oda/Borsalara yayılmıştır.

Dönemler bazında bakıldığında; en çok Oda/Borsa (39) 10. Dönemde akredite edilmiştir. Oda/Borsa sayısı açısından 10. Dönemden sonra 8. ve 9. Dönemler (30-21) gelmektedir. Odamız ise 2. Dönem Oda/Borsaları arasında yer almakta olup 2005 yılından bu yana sistem içerisinde bulunmaktadır.

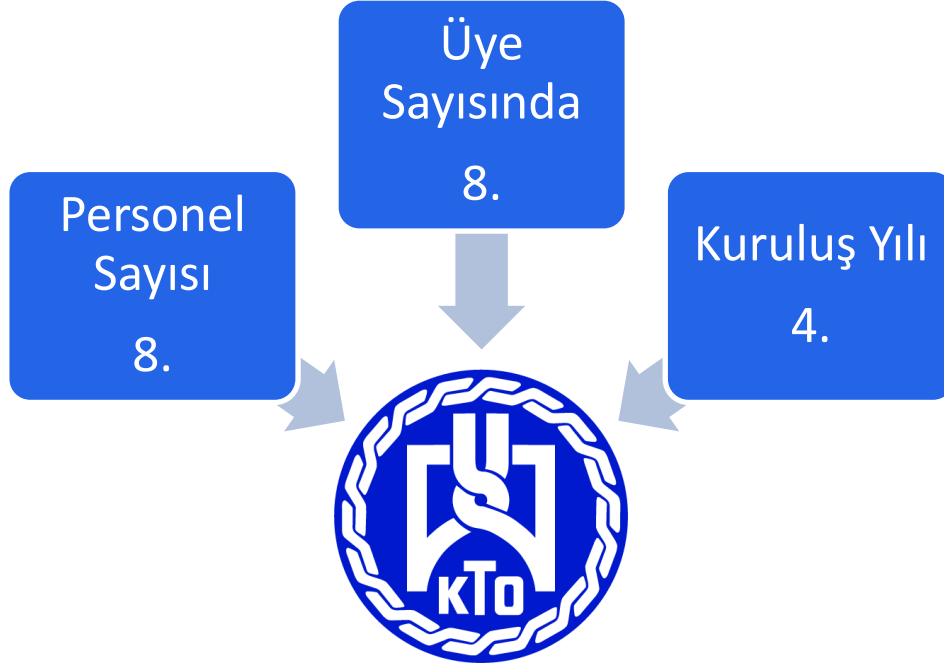

12. SONUÇ

Bu çalışmamızda öncelikle Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği teşkilatının genel çerçevesi çizilmiş, ardından Odalar ve Borsalar belirli kriterlere göre değerlendirilmeye alınmıştır. Değerlendirme kriterler şu şekilde sıralanmaktadır: coğrafi bölge, üst yönetim, faal üye sayısı, kuruluş yılı, personel, internet hizmeti, sosyal medya, proje, akreditasyon sistemi.

Değerlendirme kriterlerine göre Konya; Oda-Borsa sayısı bakımından Türkiye’de ilk sırada yer almaktadır. Oda-Borsa sayısının fazla olması, Konya’nın yönetim kurulu üye sayısı bakımından da ilk sırada yer almasını sağlamıştır. Ayrıca, meclis üye sayısı bakımından da 4. sırada yer almaktadır.

Değerlendirme kriterlerine göre Odamızın durumuna bakıldığında;

Özellikle Oda-Borsaların kuruluş yılına bakıldığında, Oda-Borsalar arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Oda-Borsaların web siteleri üzerinden alınan bilgilere göre Türkiye’de ilk kurulan Oda, Tarsus ticaret ve sanayi odasıdır. Ancak Türkiye’de odacılık sisteminin Osmanlık döneminde kurulan Dersaadet Ticaret Odası ve ardından gelen İstanbul Ticaret Odası ile başladığı bilinmektedir. Burada yer alan bilgi karmaşasının TOBB tarafından daha kapsamlı bir çalışmayla giderilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

13. KAYNAK

- TOBB
- Odalar ve Borsalar web siteleri, strateji planları, faaliyet raporlar.